

NERP

Svih pet jedinica na ugalj, Kosovo A3, A4, A5 i Kosovo B1 i B2, uključeno je u Nacionalni plan za smanjenje emisija, NERP. Nije bilo javnih konsultacija o NERP-u, a dokument nije bio dostupan javnosti do septembra 2019. godine.

Kosovo nije podnelo sveobuhvatan i usklađeni plan Sekretarijatu Energetske zajednice do krajnjeg roka, 31. decembra 2015. godine. Štaviše, Kosovo je pokušalo da odloži početak primene NERP-a za 2022. godinu.

Ipak, u maju 2017. godine, posle ocene Sekretarijata Energetske zajednice da NERP krši Direktivu o velikim postrojenjima za sagorevanje i smernice o politici, Sekretarijatu je dostavljena nova verzija plana.

Revidirani NERP, koji uzima u obzir komentare Sekretarijata Energetske zajednice, Vlada Kosova usvojila je u maju 2018. godine, pet meseci nakon što je plan već trebao da stupio na snagu.

Kontinuirano praćenje emisija

Prema NERP-u, emisije termoelektrane Kosovo B ugovnom se mere kontinuirano, dok se u jedinicama Kosovo A emisije prašine kontinuirano mere, a emisije SO₂ i NO_x izračunavaju na osnovu mesečnih podataka o prosečnoj koncentraciji.

Kao deo projekta koji finansira EU (program IPA II), postojeći sistem za kontinuirano praćenje emisija (CEMS) na TE Kosovu B biće nadograđen. Završetak projekta očekuje se najranije 2022. godine.

Usklađenost sa graničnim vrednostima za 2018. godinu

Kosovo je jedina od pet zemalja Zapadnog Balkana koja nije podnela emisije za 2018. godinu Evropskoj agenciji za životnu sredinu, kako to zahteva direktiva LCP. Najnovije raspoložive emisije su iz 2017. godine, što upoređivanje za 2018. godinu čini tehnički nemogućim.

Međutim, s obzirom da nijedna od pet jedinica ni u 2018. godini nije imala opremu za kontrolu emisija, može se očekivati da će emisija NO_x i prašine u 2018. godini biti slična kao i u 2017. godine, uz varijable koje se odnose na interval rada elektrana.

Međutim, za SO₂ situacija bi mogla biti drugačija, s obzirom da nivo SO₂ u postrojenjima znatno varira.

Još jedna nedoslednost u NERP-u jeste da su gornji limiti za tri zagađivača u 2018. godini u glavnom delu dokumenta znatno viši od plafona izračunatih u Aneksu 2 NERP-a. Ovaj aneks

nije deo javno dostupnog NERP-a ali je procuro do autora izveštaja.

Ako se uzmu granice javno dostupnog NERP-a kao referenca, može se reći da će Kosovo verovatno ispuniti gornje granice za SO₂ i NO_x za 2018. godinu, uz kršenje gornje granice za prašinu.

Ako uzmemo u obzir brojke iz Priloga 2, obim kršenja znatno je veći, a najveći problem su emisije prašine. Dve jedinice Kosovo B emitovale su 5.261 tonu prašine u 2017. godini, dok nacionalna gornja granica ovog zagađivača za 2018. godinu izražena u Aneksu 2 iznosi 1.382 tone.

Emisije SO₂ iste elektrane u 2017. godini iznosile su 8.140 tona, dok pojedinačni plafon emisija u Aneksu 2 NERP-a postavlja maksimalnih 6.737 tona.

Tekuće investicije

NERP priznaje da bi elektrane Kosovo A i B trebalo tehnički dograditi kako bi se udovoljilo važećim standardima emisija.

Svim jedinicama neophodna je oprema za smanjenje SO₂ i NO_x, ali najhitnije je smanjenje emisija prašine na Kosovu B1 i B2.

Očekuje se da će USAID do kraja 2019. godine dostaviti „Strategiju za finansiranje rehabilitacije Kosova B“.

Najkonkretnija pomoć u investiranju u opremu za smanjenje emisija NO_x i prašine u kosovskim elektranama predstavlja projekat vredan 40 miliona evra iz IPA II.

Nije jasno da li je ugovor o finansiranju već potpisan, ali se to očekuje do kraja 2019. godine. Očekuje se da će TE Kosovo A nastaviti da radi do završetka nove privatne elektrane Kosovo e Re, snage 500 MW.

Glavni cilj projekta koji finansira EU je podrška smanjenju uticaja termoelektrane Kosovo B na životnu sredinu. Projekat predviđa zamenu/rehabilitaciju filtera za prašinu, opreme za transport pepela i opreme za smanjenje emisija azotnih oksida.

Mere za smanjenje prašine i ograničenje emisija NO_x na jedinici B1 izvediće se u 2020. godini. Mere za smanjenje prašine i ograničenja emisije NO_x na bloku B2 izvediće se 2021. godine. Mere za smanjenje emisije SO_x biće sprovedene u periodu 2023-2027. godina.

Izvor: bankwatch.com